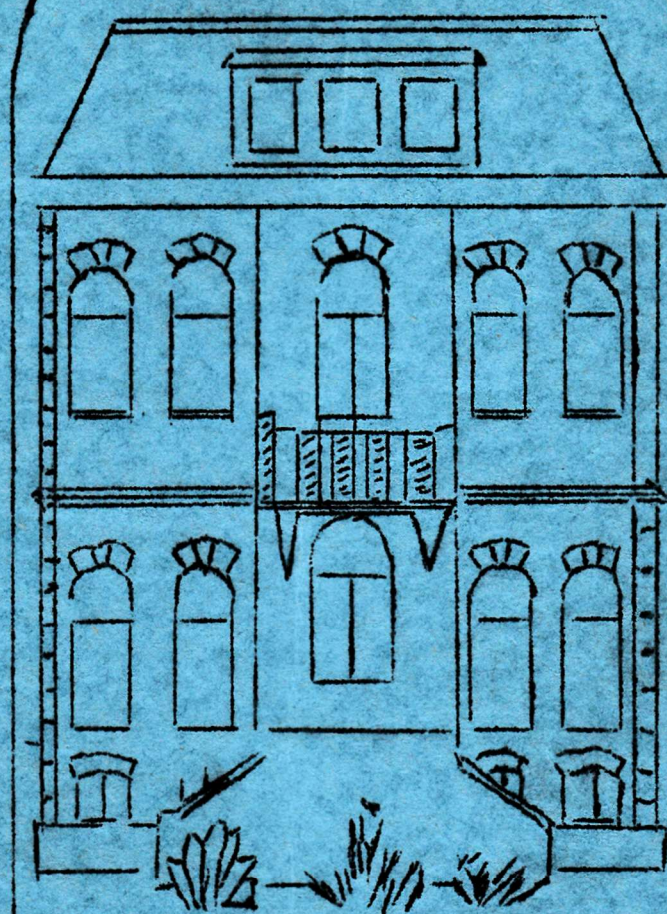

CONTACT

ORGAAN
VAN

DE OUD-LEERLINGEN
DER CHR. HBS TE ZETTEN

CONTACT

ORGAAN VAN DE
VERENIGING VAN OUD-LEERLINGEN DER CHR.H.B.S. TE ZETTEN
Red. A.Boere, p/a Buurtlaan 113, Veenendaal. Tel.3003

december 1964.

VAN DE REDAKTIE

In haar boek "De negerhut van Oom Tom", laat de schrijfster één van de personen zeggen: Vraag koks en generaals nooit, welke middelen ze gebruiken, bij hen telt alleen het resultaat.

Wel een aardige combinatie, die kok en die generaal in één adem. Wat ik hiermee wil zeggen?

De redaktie, beter gezegd alleen de redacteur, wordt door u, lieve lezers en lezeressen, min of meer als een keukenbaas beschouwd, die af en toe eens een pennevruchtje van zichzelf in druk laat verschijnen en daarna openstaat voor uw onwelwillende op- of aanmerkingen.

Die zijn gelukkig ook niet onthouden. Gelukkig zeg ik, want er is er één geweest van al die oud-leerlingen, die reactie gaf. Dank daarvoor.

Ik zou graag de belangstelling (positief of negatief) zien veranderen in daadwerkelijke belangstelling voor het werk van de redaktie. U kunt het resultaat helpen verbeteren door ons (het bestuur) de middelen te verschaffen.

Met andere woorden. Schrijf een stuk. Dit jaar is het ons gelukt een iets dikkeren krant met gebeurtenissen en feiten voor u klaar te maken. Helaas weer zonder uw hulp.

Red.

OPROEP TOT ANTWOORD

Het bestuur heeft al vele malen opgeroepen maar vrijwel nooit antwoord gehad. Jazeker, jullie komen op de reünies, maar dät bedoel ik niet! Het is een herhaalde smeekbede om..... ingezonden stukjes. Nu zul je tegen jezelf zeggen dit is niets voor mij: het krantje lees ik wel, maar er zelf in schrijven kan ik niet.

Het excuus is altijd: geen tijd.... maar het is in werkelijkheid geen zin. Waarom moet nu steeds het bestuur daarvoor opdraaien; dachten jullie nu heus, dat wij constant zin en tijd hebben. Wij verwachten geen literair verantwoord artikel, die schrijven wij trouwens ook niet! Neem even de pen en vijf minuten van je vrije tijd en een portie zin en schrijf wat je momenteel doet en gedaan hebt sinds je van school bent, of je getrouwd of verloofd bent en illustreer een en ander met een grappige belevenis. Mocht je nog iets aardigs over je schooltijd weten, laat het ons dan ook even horen.

Zò, ik ben klaar. Dit neerschrijven heeft mij tien minuten gekost en zò lang hoeven jullie 't beslist niet te maken. Krijgen we antwoord? Stuur je episteltje naar A.Boere, Buurtlaan 113, Veenendaal. Hartelijk dank.

J.M.P.Hoogland.

MERKWAARDIG,....

Heb je er wel eens over nagedacht

dat iedere stadsbewoner om stilte moet smèken.

dat iedere docent om stilte moet vràgen.

dat iedere voorzitter om stilte moet hàmeren.

dat iedere dictator om stilte moet schrèeuwen, en

dat wanneer iemand als Chris Barber op het toneel komt en voor de microfoon kucht, daarop de hele zaal, gevuld met opgewonden pubers doodstil wordt..... merkwaardig.

REACTIE OP "IDEALEN EN WERKELIJKHEID."

1. De gemiddelde mens (1) wie is dat en wat voor een gemiddelde is het (rekenkundig, het meest voorkomende middelste type o.i.d.).
2. Een jong kind heeft vrij eenvoudige en eenzijdige idealen volgens jou (22). De wereld leren kennen, wat een kind al vroeg wil, lijkt me nogal veelzijdig.
3. Het zijn niet alleen kinderen die naar volmaaktheid streven (27), als het goed is doen volwassenen dit ook.
4. Dat men het voorbeeld van zin 30 t/m 33 niet zo zwaar moet nemen, ben ik niet met je eens. Je moet een kind verantwoordelijkheid leren, zowel voor honden en katten als voor z'n medemens. Is verantwoordelijkheid niet het uiteindelijke doel van de opvoeding.
5. Lichamelijke volwassenheid (36) begint al vaak voor de lagere schooltijd voorbij is, terwijl geestelijke volwassenheid (verantwoordelijkheid kunnen en willen dragen) soms met 16 à 18 jaar, maar meestal later komt.
6. Wat bedoel je met de rest in zin 52?
7. Ik snap de mannen van regel 75 t/m 82 niet moet ik zeggen. Te laag gestelde idealen bevredigen ook niet, men moet altijd iets hebben om naar te streven, zodra wij dit bereiken (of dat het mislukt) zoeken we iets nieuws (89).
8. Ik kan me voorstellen, dat er mensen zijn die geen idealen hebben en toch geen kuddedier zijn o.a. zij die zich zonder meer in zichzelf opsluiten en zich aan het maatschappelijk leven onttrekken (93).
9. Waarom mislukt het kolchose suster e.d. in communistische landen?(106,107)
10. Leef jij voor je eigen plezier? (110)

Riet van de Westering.

Antwoorden:

1. Met gemiddelde mens wordt hier bedoeld, de mens bekeken uit alle rangen en standen.
2. Voor een kind veelzijdig, maar voor een ouder die het verstandelijk bekijkt, éénvoudig en éénzijdig.
3. In het eerste gedeelte wordt alleen over kinderen gesproken, de ouderen laat ik hier nog buiten.

4. Men voedt niet alleen op tot verantwoordelijkheid, maar opvoeding is: "opvoeden tot zelf-verwezenlijking".
5. Jongens en meisjes van 10 en 11 jaar, zelfs van 8 en 9 jaar, kunnen al verantwoordelijkheid hebben. Let maar op het bewaren van speelgoed, het trouw nakomen van een verzameling enz. enz.
6. Alles wat buiten de interesse van een persoon valt.
7. Iedere man of vrouw komt op een gegeven leeftijd tot een ontdekking, dat de gestelde idealen niet gelukt zijn. Zij of hij legt zich er soms rustig bij neer.
8. Dit zijn geen maatschappelijk meelevende mensen. Zij zijn en blijven kuddedieren, omdat zij geen idealen hebben. Zij horen en nemen alles aan. Daar leven zij naar.
9. Het kolchose systeem heeft hier niets mee te maken. Toch wil ik er wel op antwoorden.
Door gelijkschakeling wordt er geen beroep gedaan op persoonlijke uitwerkingen. Men krijgt eenvoudig de kans niet.
10. Er staat "niet" voor, d.w.z. ik ook niet!!

UIT DE HISTORIE VAN DE H.B.S.

"Gun mij dat ééne nog", schreef ds.O.G.Heldring in 1864, "dat ééne, niet minder dan een Chr.Normaalschool voor meisjes."

Het is moeilijk onder woorden te brengen, welk een geloofs-moed en wat een zorgen achter deze woorden schuilgingen. Ds.Heldring bereikte zijn doel. Hij kon in 1864 een huis kopen, een Betuwse boerderij, waarvan de deel als school-lokaal en eetzaal diende!

Het bestuur, waarin o.a. zaten ds.O.G.Heldring, ds.Hasebroek en ds.Beets, en de eerste directrice van het internaat, mej.J.J.Weyland, konden op 15 juni 1864 de eerste 5 leerlingen ontvangen. Op 9 augustus 1864 werd de school met 12 leerlingen geopend!

Het aantal leerlingen breidde zich sterk uit. De eerste jaren vermelden leerlingen uit het hele land, maar ook uit b.v. Essen, Paramaribo, Padang, Hamburg, Celebes en "het meisje Atlantica, geboren op de Atlantische Oceaan bij St.Helena."

De eerste directeur was "meneer" J.Nobels.

Bij petroleumlampen werkte men op school; de leerlingen, maar ook ds.Heldring, de heer Nobels en juffrouw Weyland

liepen op klompen over de zeer modderige (Zettense) wegen. Toch werd de boerderij al snel vervangen door grotere gebouwen, alles op de plek waar nu het internaat ("De Nor") van het Heldring-College staat.

Er werd hard gewerkt: na de daglessen volgde een avond-schooltijd van 5 tot 8 uur. Misschien was de studie wat eenvoudiger dan tegenwoordig? Men verbaast er zich nl. over te lezen, hoe een leerling (een hele knappe dan) kon slagen voor de onderwijzersakte én de akten Frans, Duits en Engels in één week!

Ondertussen kon men ook de hoofdkasteel in Zetten behalen: daarvoor werd o.a. een "oefenschool" (lagere school) opgericht. In 1896 werden (tijdens ds.H.Pierson) de nieuwe gebouwen van Normaalschool en "oefenschool" geopend. In 1914 kon de toenmalige directeur dr.H.A.Weststrate schrijven, dat er onder zijn leiding bijna 200 onderwijzeressen afstudeerden: "niet dat wij schitterende examens bereikten, maar dat wij de Chr.school voorzien van goede, bekwame en trouwe arbeidsters."

Twee vakanties onderbraken de studietijd: grote en kerstvakantie. Sommigen reisden dan per boot (over Waal en Rijn) of per spoor: de wagen met koffers bracht de normalisten naar het dichtsbijzijnde station: Ede!

-*-

Bij de opening van de Normaalschool op 9 augustus 1864 was ook aanwezig de hervormde predikant uit Zetten: ds.van Lingen. Deze had reeds pogingen gedaan - persoonlijk - jongelui voor te bereiden voor de studie in de theologie. Op bovengenoemde datum wenste ds.Heldring in zijn openingsrede hem toe, dat hij spoedig in staat zou zijn in Zetten een Chr.Gymnasium op te richten. En dat lukte wonderwel! Op 8 december 1864 werd de eerste les gegeven in een voormalige..... herberg aan de Hoofdstraat. Ds.van Lingen schreef, dat de eigenaar A.J.van Lutterveld het verschrikkelijke van zijn broodwinning had ingezien ("4000 kannen genever jaarlijks") en er mee ophield. Deze herberg werd het gebouw van het Chr.Gymnasium (waar nu de tuin van "Ouderzorg" is). Er werd een rector benoemd; een paar leraren gaven er les; als curatoren worden o.a. genoemd: ds.O.G.Heldring en mr.W.baron van Lynden. De zaak liep vrij goed, al moest alles tot 1867 uit particuliere giften be-

taald worden! (Ds. van Lingen gaf zelf elke week 22 uur les - voor niets!).

Donkere jaren heeft het gymnasium gekend i.v.m. het jus promovendi, de interne leerlingen, de financiën. Ds. van Lingen neigde steeds meer tot de "Dolerenden", daarna tot de Chr. Ger. Kerk. Na een zeer moeilijk werk in een zeer gespannen tijd vertrok hij - op zijn verzoek - in 1893 naar Rotterdam. Aan de school was ook verbonden een instituut, een soort pre-gymnasium, waaruit men later een M.U.L.O. of zelfs een Chr. h.b.s. wilde vormen. Dit is niet gelukt. Het instituut werd in 1895 opgeheven (de eerste Chr. h.b.s. kwam pas in 1901 in Rotterdam) wegens de hoge kosten, o.a. door het internaat, werd het gymnasium in 1908 overgebracht naar Arnhem. Het internaat werd opgeheven. In 1919 werd het gymnasium omgezet in een Chr. Lyceum te Arnhem. Als we ons niet vergissen is een tweede gymnasium overgegaan naar Zeist.

-x-

In 1920 waren er dus in Zetten een Normaalschool (kweekschool), een lagere school ("oefenschool") en een landbouwhuishoudschool.

Volgens de onderwijswet van De Visser (1921) werd er voor de toelating tot de kweekschool een m.u.l.o.- of een driejarige h.b.s.-opleiding geëist. Het is begrijpelijk, dat men het hiaat tussen lagere school en kweekschool trachtte te vullen: M.U.L.O. of H.B.S.? Sommigen adviseerden een m.u.l.o. Anderen bepleitten de oprichting van een driejarige h.b.s. Sterk voor de h.b.s. waren o.a. de heer A. Oosterlee, directeur van de Normaalschool (in zijn tijd kwam ook dr. Lammerts van Bueren uit Amsterdam naar Zetten!) en de inspecteur van het middelbaar onderwijs, de heer G. Bolkestein (later Minister van Onderwijs). Een belangrijk argument was o.a. het feit, dat voor beide scholen (kweekschool en h.b.s.) combinaties van bevoegde leraren mogelijk waren.

Tot directeur van de nieuwe driejarige h.b.s. in Zetten werd toen benoemd de heer J. van Wely. De heer van Wely kende de Betuwe reeds: hij was geboren in Dodewaard en had de kweekschool (De Klokkenberg) in Nijmegen bezocht. Later was hij onderwijzer in Rotterdam en hoofd van een protestantse school in Groesbeek.

Zo startte de h.b.s. in september 1921 met één eerste klas: 24 leerlingen, waaronder 4 jongens. De 20 meisjes waren

merendeels ondergebracht in het Witte Huis (dat voordien het jongensinternaat van het gymnasium was), een - voor die tijd - zeer modern gebouw. Ook de lessen werden gegeven in een kamer van het Witte Huis.

Bij de opening van de h.b.s. waren o.a. aanwezig:

dr.J.Lammerts van Bueren

ds.A.W.Ippius Fockens uit Hemmen

ds.O.G.Heldring (jr.)

mej.P.A.van Gheel Gildemeester, directrice van de
Normaalschool

mej.A.A.C.van der Dussen, directrice van het internaat
(Witte Huis)

mej.I.Esser, secretaresse van de Heldringstichtingen

Daarbij waren er natuurlijk ook de docenten aanwezig:

de heer J.van Wely; directeur, die wiskunde doceerde

mej.Grönland; Duits

mej.van 't Hooft; Engels

mej.M.B.Kikkert; Frans en Engels

mevr.Meijer; gymnastiek

mej.dr.H.B.C.W.Vermeer; Nederlands, geschiedenis en
aardrijkskunde

-

In 1922 werden er plannen gemaakt tot het bouwen van een nieuwe h.b.s.; en dat niet alleen, men ging nog veel verder: op het terrein van ons huidige sportveld projecteerde men een nieuwe kweekschool, landbouwhuishoudschool én h.b.s. Ook deze plannen verkeerden in een vergevorderd stadium. Toen brak het jaar 1923 aan: in het voorjaar werd een bezuinigingsperiode ingeluid, vrijwel het gehele plan werd van de baan geveegd. Alleen speelde dr.Lammerts van Bueren het klaar een nieuw observatiehuis te mogen bouwen. (Arenhorst). Dit was gevestigd in de Veldstraat: zodoende zou er in de Veldstraat een gebouw voor de h.b.s. vrijkomen! Dit plan vond genade in de zuinige blikken van de Haagse ambtenaren. Zeer snel werd het eerste van de drie huizen (nr.14!) aan de Veldstraat verbouwd en vergroot. Ook de Normaalschool aan de Hoofdstraat werd te klein (hier werden de lessen van de kweekschool gegeven; de meeste meisjes waren er intern, alsmede verscheidene leraressen). In september 1923 werd op de bovenverdieping van het vergrote gebouw Veldstraat 14 de h.b.s. en beneden de Normalschool gehuisvest.

In het tweede gebouw (het middelste, dat gestaan heeft naast de huidige vaklokalen en kantine; en dat in de oorlog geheel vernietigd is), woonde o.a. de fam.van Wely en mej.Kikkert. Het derde gebouw (Het Veldhuis), dat Hosa Semna heette, was een opleidingshuis der Heldringstichtingen.

De h.b.s. was nu ook volgroeid: de derde klas was gevormd, die de leerlingen zou leveren aan de Normaalschool en de Huishoudschool.

Het lerarencorps breidde zich uit (sinds 1927 was er b.v. de allen bekende gymnastiekleraar, de heer A.Huisman). In 1925 kwam er de eerste mannelijke conciërge, de heer Crum (die momenteel nog in een zodanige functie aan het Trefpunt verbonden is!). Docenten en leerlingen verheugden zich op de jaarlijkse "hoogtijdagen": de verjaardag van de directeur, de herfstwandeling op de Veluwe of bij Groesbeek en de sportdagen. Men zong graag (o.a. hymns met mej.Kikkert) en men musiceerde graag. Er bestond zelfs een schoolorkest (gevormd uit de verschillende scholen), dat jaarlijkse uitvoeringen gaf (Haydn, Beethoven!). De gymnastiekzaal aan de Hoofdstraat fungeerde als concertgebouw; dr.Lammerts van Bueren placht er verscheidene keren de tweede viool te spelen. Veel oudleerlingen en docenten zullen aan die concerten goede herinneringen hebben, b.v. aan de Abschiedssymfonie van Haydn (met kaarsjes!). Op deze gala-avonden mochten de meisjes dan (per gratie!) lange jurken dragen. Vergis je niet, het internaat was streng: er werd niet gedanst; op zondag werd er niet gefietst!

-

Tijdens de oorlog was Zetten een militairloze enclave. O.l.v. ds.Finkensieper waren er overal bordjes met "verboden voor militairen" gekomen. Pas in de zomer van 1944 drong het militarisme in het dorp door. In september 1944 waren er vrijwel geen meisjes van de h.b.s. in Zetten: ze konden hier niet meer komen. Toen na 17 september de befaamde Slag om Arnhem begon, lag het onderwijs helemaal stil. Amerikaanse soldaten drongen in Zetten door: maar het dorp lag maandenlang onder vuur vanuit Wageningen. Bovendien stond het grootste gedeelte onder water. In december 1944 werden de laatste bewoners van scholen en tehuizen geëvacueerd. Met legertrucks ging het naar Nijmegen (over de zwaar onder Duits vuur liggende Waalbrug). Een gedeelte der Zettenaren kwam in het St.Albertineklooster in Nijmegen terecht. Wellicht kon men toen niet

verder door het inmiddels losgebarsten winteroffensief van Von Rundtstedt in de Ardennen.

In oktober 1945 startte de h.b.s. aan de Veldstraat weer. Er moest veel vernieuwd worden; het schoolgebouw was flink beschadigd; het tweede gebouw was onbewoonbaar. Vrijwel het gehele schoolarchief, boeken en meubilair waren verbrand. De directeur en de conciërge vestigden zich in het schoolgebouw, tot de eerste in 1950 naar de Bethelstraat kon verhuizen. Ook de klok werd weer aan het draaien gemaakt: dezelfde elektrische klok, die er nu nog is. Deze werd aan de school geschonken bij het 12 $\frac{1}{2}$ -jarig bestaan (voorjaar 1934). Deze klok bleef ook stilstaan op 10 mei 1940, toen de stroom uitviel; ook deze klok moest toen een uur verzet worden i.v.m. het invoeren van de middeleuropese tijd. In 1946 werd in besloten kring, maar sfeervol, het 25-jarig bestaan van de school gevierd.

-

Hoewel de heer van Wely in september 1952 met pensioen ging, bleef hij lesgeven tot april 1953. Meer dan 30 jaar heeft hij de h.b.s. in Zetten gediend. Een respectabel aantal jaren van een gerespecteerd directeur. De heer van Wely werd in 1953 opgevolgd door de heer van Dorssen, die tot september 1956 directeur bleef.

In september 1956 wordt de heer A.A. van Bommel tot directeur van de drie-jarige h.b.s. benoemd. Het volgende jaar wordt de Normalschool in Zetten (die nog steeds in hetzelfde gebouw Veldstraat 14 gehuisvest was) opgeheven en overgeplaatst naar Nijmegen.

Dit alles luidt dan zoveel veranderingen in, dat we hieraan een apart hoofdstuk willen wijden.

J.L.

REACTIE: OVER "AMBTENAREN" IN CONTACT

H.Z. verwacht gaarne reacties over zijn stukje over ambtenaren, geschreven in ons oudleerlingen orgaan.

Om H.Z. een dienst te bewijzen het volgende:

Reeds in de eerste zin begaat H.Z. volgens mij een fout, door te schrijven: "De taak van de ambtenaren wordt in de maatschappij helaas nog dikwijls bekritiseerd".

De kritiek is volgens mij niet gericht op de taak van -, maar de manier van taakvervullen door de ambtenaren.

Na het lezen van dit stukje heb ik me het volgende afgevraagd:

1. Is H.Z. het met Vondel eens, zoja, wat heeft hem/haar ertoe gedreven dit te schrijven (zie punt 2, 3 en 4).
2. Voelt hij/zij zich beledigd en wil hij/zij zich verdedigen tegen deze lang niet altijd ongegronde kritiek (gevolgtrekking uit het helaas in de 1e regel van zijn/haar stukje).
3. Wil H.Z. de mening van mede-oudleerlingen peilen betreffende een mogelijk gekozen ambtenaren loopbaan?
4. Wil H.Z. mening peilen over eventuele ondergeschikten of zijn/haar werkgevers/sters?
5. Zijn de ambtenaren die Vondel op het oog had te vergelijken met de ambtenaren van nu?

Verder wil ik nog opmerken dat:

- a. het ondertekenen met initialen voordelen kan hebben o.a. in dit geval geen vooroordelen betreffende schrijver/ster (waarom ik eenzelfde gedragslijn zal volgen).
- b. de kwaliteit en de quantiteit van het door ambtenaren geleverde werk veelal afhankelijk is van de kwaliteit van de leidinggevende figuren in de ambtenaren wereld.
- c. alle ambtenaren niet over één kam gescheerd mogen worden (er zijn o.a. ambtenaren die de kantjes eraf lopen, het tegenovergestelde komt ook voor, men heeft meestal alleen oog voor slechte eigenschappen in deze).
- d. kritiek niet altijd ongegrond is (Wim Kan had niet helemaal ongelijk met oudjaar).
- e. ik geloof dat Joost van den Vondel deze regels niet geschreven heeft om in dit geval te gebruiken en deze uitleg eraan te geven. (Ik zou graag willen weten uit welk verband deze zin komt om dit te kunnen bekijken).

Ik hoop, dat deze reactie een beetje aan de verwachtingen van H.Z. zal voldoen.

G.W.

RAY CHARLES

Ray Charles is een neger, die geboren werd in Georgia, een stad van 55.000 inwoners in Albany, Verenigde Staten van Amerika, op 6-jarige leeftijd blind werd, spoedig daarna wees en toen hij 15 jaar oud was zijn eigen brood verdiende. Dat is in het kort het begin van zijn artistieke loopbaan;

geenszins een gemakkelijk begin. Hij studeerde muziek aan de St. Augustine School voor Blinden, welke hij op 15-jarige leeftijd verliet. Aangezien hij in die tijd zijn ouders verloren had, was het duidelijk, dat zijn toekomst in de muziek lag, een manier om zijn kost te verdienen en waarin hij tevens zijn gevoelens tot uitdrukking kon brengen. Toen Charles 17 jaar was vormde hij een eigen trio, waarmee hij in Seattle (Washington) voor het eerst optrad; het verbaasde toen niemand, dat zijn muziek sterk deed denken aan die van Nat Cole, de man voor wie hij toen de meeste bewondering had, maar wiens stijl nu geheel verschillend is van die van Ray Charles nu.

In 1954, toen Charles nog maar 22 jaar was, was hij in staat zijn eigen grote band te vormen. Het ging langzaam maar zeker vooruit en drie jaar later verscheen de eerste langspeelplaat van de "Ray Charles Big Band". In 1958 won hij de Downbeat New Singer Award en sindsdien ging er geen jaar voorbij zonder succes te boeken.

Men weet eigenlijk niet of men hem moet beschouwen als een populair zanger of jazz-zanger, want zijn talenten ontplooiden zich in beide richtingen; het beste bewijs van deze dubbele aantrekkingskracht is zijn "Hallelujah I Just Love Him So" een groot succes als populair liedje, maar ongetwijfeld behorend tot de jazz, wat speciaal in zijn pianospel tot uiting komt. Ook het "gospel" is van grote invloed geweest op Charles, waarvan hij zelf zegt: "Als ik niet in de Baptist Church" was opgegroeid waren mijn liedjes waarschijnlijk meer populair geweest". Deze opmerking klinkt ietwat komisch, vooral als men weet, dat hij de top van de hit-parade bereikte met zijn "I Can't stop Loving You".

Toch zal bij velen de vraag rijzen hoe lang hij dit vol zal houden; wanneer er een nieuwe ster zal komen, die hem van zijn voetstuk stoot. Charles zelf is zich dit terdege bewust. Toen hij hierover eens geïnterviewd werd antwoordde hij: "Dit is voor alle artiesten eigenlijk een heel eenvoudig probleem. Als alle artiesten deden wat goed voor hen was en voelden wat er in hen omging, zouden ze niet langer op dat voetstuk blijven staan. Iedere dag wordt er een nieuwe ster geboren; het is alleen maar een vraag van hoe lang deze zal schijnen, maar een werkelijk groot artiest zal zich lange tijd weten te handhaven". Het is duidelijk,

dat hij hier aan zichzelf denkt, maar het toont ons ook, dat hij in zichzelf gelooft. Een zeer belangrijk feit is, dat Ray Charles nooit alles heeft laten varen en gewoon zanger is geworden, doch dat hij ook als pianist een carrière wilde opbouwen en daardoor diep in zijn hart toch jazz-vertolker bleef; de man die succes boekte door zijn stem, zijn muziek en pianospel; geen genie, zoals de pers hem noemde; "Art Tatum was een genie, en Einstein, maar ik niet".

Ray Charles, talentvol en intelligent, een man met iets van nederigheid zowel als gevoel voor humor in zich, een artiest die er naar streeft altijd zijn best te doen. Hierdoor zien wij hoe hij erin geslaagd is tot de bijna onmodelijke prestatie te komen, nl. het veroveren van een plaats zowel in de jazz-wereld, als in de hit-parade.

F.d.V.

PUZZLE

Drie personen gebruiken hun maaltijd in een restaurant. Bij het afrekenen moeten ze elk 10 gulden betalen. De kellner heeft echter f. 5,-- teveel berekend. Het totaal bedrag moest dus f. 25,= zijn in plaats van f. 30,--. Hij kan deze f. 5,-- nog terugbetalen, want de gasten zaten nog na te praten. Daar f. 5,-- onder drie mensen moeilijk te verdelen is, besluit hij twee gulden zelf te houden en de drie gasten elk een gulden terug te geven. 's Avonds denkt hij nog eens aan het voorval terug en rekent uit: "Drie lui betaalden f. 30,--, daarvan heeft de baas er nu f. 27,-- en ik f. 2,--. Waar is die ene gulden?"

Oplossingen te sturen aan: A.A.B.Boere
p/a Buurtlaan 113
VEENENDAAL

WIST U DAT....

1. deze krant maar liefst 13 artikeltjes heeft?
2. dat veel tijd gekost heeft?
3. er geen oudleerling is, die schrijven kan?
4. zij zelfs hun beroep niet weten?
5. zij zelfs niet beseffen, dat ze wel of niet getrouwd zijn?
6. zij zelfs hun adres niet weten?
7. zij zelf nooit naar de post gaan om iets te posten, omdat zij daarvoor de middelen niet weten en daardoor ook de weg niet kennen?
8. er in 1965 een REUNIE komt?
dit op 20 februari valt?
9. u zich daarvoor op kunt geven?
10. u dit vroegtijdig moet doen, liefst vòòr januari 1965.
11. er een groots programma komt?
12. de vorige reunie zo fantastisch geweest is met oud-docenten en oud-leerlingen en docenten van de hedendaagse h.b.s.
13. u de contributie nog niet gestort hebt?

U wist dit allemaal niet?

Bent u dan wel actief lid? of laat u het koud, met wie u vroeger hebt omgegaan?

Ach zo, u heeft het zo druk.....

Wat jammer.

Uw leven wordt geleefd en nu ziet u geen uitweg meer.

Het contact oud-leerlingen wil u helpen. Nu! Nog!

Arthur B.

BESTUURS VERSLAG

Zaterdag 17 oktober j.l. kwam het bestuur weer bijeen. Onder het genot van een heerlijke kop koffie bij de heer Lubbers thuis, hebben we alles weer gereorganiseerd. De heer Lubbers, oudste leraar van de h.b.s. is onze raadgever en we zijn blij, dat de heer Lubbers ons zo bereidwillig helpt.

Als voorzitter hebben we gelukkig nog steeds H.Zandwijk die inmiddels verhuisd is naar Goes. Hij heeft zich daar gevestigd als "commies ter secretarie", Westwal 91. Het bestuur hoopt, dat Hans zijn taak blijft vervullen.

Flora de Visser is nog steeds secretaresse, daar zij verleden jaar december als receptioniste naar Engeland vertrok, hebben we Tjits le Grand als tijdelijk opvolgster gehad. Inmiddels is Flora weer terug en zal de zaak weer verder behartigen.

Co Hoogland is vice voorzitter, dit was hij al en blijft ons contact nog steeds trouw behartigen.

Als penningmeester hebben we een ander voorlopig gekozen. Op de ledenvergadering zal hier nog over gestemd worden. De opvolger is Reemt Klinkenberg. Onze Marius, zijn broer, heeft wegens omstandigheden de zaak voorlopig afgedaan. Marius verblijft in H.te Savoie, plaats Vallieres in Zd.Frankrijk.

Als algemeen lid hebben we Ditte Herberts, zij neemt de taak van Hans den Hartog over.

Als loco-secretaresse hebben we Lia Jansen benoemd. Het bestuur dankt haar dan ook voor de spontane wil.

Zo probeert ons zevental het contact weer bloeiender te maken. Hopende, dat de leden zullen meewerken, dank ik hun namens het hele bestuur voor de te nemen moeite.

Arthur B.

PER HENRIK LING, VADER DER MODERNE GYMNASTIEK

Er zijn tal van mensen, die menen te moeten ontkennen, dat gymnastiek onder de lange rij van sporten geschaard moet worden. Als men mij evenwel vraagt, wat ik de mooiste tak van sport vind, dan luidt mijn antwoord:

Gymnastiek, Sport (een afleiding van disperse) betekent zich verstrooien, lichamelijk zowel als geestelijk. Alzo staat voor mij vast, dat Gymnastiek niet alleen een zeer zuivere tak van sport is, maar zelfs de meest nuttige. Dit nuttige is gelegen in de mogelijkheid, dat door beoefening van gymnastiek (natuurlijk onder bevoegde leiding) lichaamsgebreken kunnen genezen.

En daar lichamelijke gebreken een zwakke geestersgesteldheid tengevolge kunnen hebben, geneest de gymnastiek in vele gevallen behalve lichamelijke ziekten tevens mentale ziekten.

In de gymnastiek is de wijsheid van Plato, die u in het bijgaand kadertje vindt, bewaarheid.

De man, die deze wijsheid in de praktijk gebracht heeft en die aldus van onschatbare betekenis voor de mensheid en de volksgezondheid is geworden, is Per Henrik Ling. Het is deze Zweed geweest, die de grondslag heeft gelegd voor de moderne gymnastiek en die alom als de vader van deze sport gezien mag worden.

Per Henrik Ling werd in 1776 in Zweden geboren.

In de jaren dat Ling opgroeide waren er veel mensen die aan een soort "body building" deden. Door enorme hoeveelheden voedsel tot zich te nemen en ontzaggelijk zwaar werk te verrichten, meenden zij hun spieren efficient en verantwoord te ontwikkelen. Maar zodra deze krachtpatsers hun arbeid lieten voor wat zij was werden zij weerzinwekkend vet, lui en slap.

Met geen mogelijkheid konden zij weer aan de slag komen, en waren gedoemd hun leven verder te slijten als nutteloze individuen.

Reeds op jonge leeftijd zag Ling in hoe nutteloos krachtoeren zijn, zodra de mentale ontwikkeling er geen gelijke tred mee houdt. Zelf een stevige knaap met een Spartaanse levenswijze zijnde, verdiepte hij zich min of meer spelenderwijs in het probleem om lichamelijke krachten met overleg en intelligentie te leiden, zodat zelfs de geringste krachtsontplooiing zijn nut voor het lichaam

en de maatschappij had. Toch dreigde Ling ook zelf een maatschappelijk wrak te worden.

Op ongeveer 30-jarige leeftijd belandde hij na vele omzwervingen en ontberingen te Kopenhagen. Het was evenwel in deze periode, dat hij de vaste overtuiging kreeg, dat het mogelijk was om via lichaamsbeweging gezonde, krachtige lichamen en opgewekte geesten te vormen van wrakke, door ziekte verteerde lichamen en daardoor veelal terneergeslagen mensen.

De overlevering beweert, dat Ling, toen hij te Kopenhagen kwam, in ernstige mate aan tuberculose leed.

Hij dreigde naast zijn lichamelijke zwakte aan een ernstige geestelijke depressie te gaan lijden. Op zekere dag kwam hij in contact met een Franse schermleeraar die hem, met de bedoeling hem zijn gezondheid terug te geven, aanraade schermlessen te nemen. Met een air van "wat kan mij het eigenlijk schelen" gaf Ling toe.

En zie, na verloop van twee jaar was Ling lichamenlijk weer de oude. Ling volstond niet met een warm woord van dank aan zijn Franse vriend, maar overpeinsde, dat de wijze waarop hij genezing had gevonden misschien wel duizenden ogenschijnlijk menselijke wrakken, kon hervormen tot gezonde, nuttige mensen. Hij combineerde zijn overpeinzingen met zijn oude theoriën, dat dom aangewende krachten, nutteloze krachten waren.

Hij opende een scherm school en kreeg al spoedig een goede reputatie, omdat hij zijn (gezonde) leerlingen tot buitengewoon goede schermers opleidde. Maar Ling was niet tevreden met deze goede reputatie. Hij piekerde maar steeds over een mogelijkheid om van lichaamsbewegingen een opvoedende, genezende werking te laten uitgaan.

Hij studeerde intussen medicijnen en theologie. Uit de wijsheid, die hij uit deze studies putte, greep hij alle facetten, die hij nuttig achtte voor zijn theoriën over gezonde en gezondmakende lichaamsbewegingen aan om een gymnastiekstelsel op te bouwen dat zijn ideaal kon verwezenlijken.

Ling werd schermleeraar aan de Zweedse militaire academie en verkondigde de cadetten zijn theoriën. Met ironie werden deze ontvangen en op zekere dag, toen Ling verkondigde, dat zelfs de grootste kracht, die verkeerd wordt aangewend, in het niet zinkt bij een zeer geringe kracht, die doel-

matig wordt gebruikt, vroeg een der toekomstige officieren hem dat eens te bewijzen.

Ling zat even in een moeilijk parket. Hij dacht na en vroeg toen om een speer. Deze gaf hij aan een cadet en sommeerde hem de speer met twee handen vast te pakken en met volle kracht een aanval naar zijn (Lings) hart te doen.

Ling verzekerde de student dat hij niet zou bukken.

Aanvankelijk weigerde de student, maar na enige uitdagende woorden werd hij kwaad en deed plotseling een flitsende uitval naar de borst van zijn docent.

Een fractie van een seconde, voor de speer Lings hartstreek zou treffen, sloeg de leraar met zijn vinger snel en krachtig tegen de speer. Het wapen miste en doorboorde een schoolbord dat naast hem stond. De cadetten stonden verbluft, na dit experiment was het ijs gebroken. De aspiranten aanvaardden Lings theorieën. Met een gesterkt vertrouwen bouwde deze voort aan zijn stelsel van been-, arm-, romp-, heup- en hoofdbewegingen.

Hij toonde aan, dat lichamelijke oefeningen niet alleen gericht behoeven te zijn op de bevordering van lenigheid, vlugheid en kracht, doch ook op de verbetering van de bloedcirculatie en ademhaling, zodat de gezondheid er wel bij vaart.

In 1813 opende Ling in Stockholm de Eerste Europese gymnastiekschool. Dit was voor een Zweedse journalist aanleiding hem te betitelen met "harlekijn".

Ook in andere tijdschriften en kranten werd de spot met hem gedreven. Ling negeerde alle critiek en ging verder met zijn experimenten.

Hij opende speciale cursussen voor zieke mannen en vrouwen en behaalde met z'n zogenaamde heilgymnastiek verbluffende resultaten.

Een pikante bijzonderheid is, dat de journalist die hem voor "harlekijn" uitmaakte enige jaren later op doktersadvies als volkomen invalide bij de gymnastiekschool van Ling aanklopte. De "harlekijn" genas de journalist die aan ledemaatverlamming leed. Van die tijd af had Ling de gehele pers op zijn hand.

Het systeem van Ling legt het accent op lichamelijke in- en ontspanning, maar sluit daarbij alle bewegingen uit, die ongezond of ondoelmatig zijn. Ling kende bij zijn oefeningen niet het gebruik van brug, ringen en rekstok. Een dood-

gewone stok was het enige "toestel" dat zijn leerlingen in handen kregen.

Lings werk werd voortgezet. Na zijn dood hebben verschillende pioniers na wetenschappelijk onderzoek diverse gymnastiektoestellen, zoals wandrek, ringen, rekstok en brug ingevoerd. Zo ontplooidde de gymnastiek, het geesteskind van Per Henrik Ling, zich tot een tak van sport zoals wij haar thans kennen.

In tal van verenigingen en op 99% van alle scholen ter wereld wordt deze sport beoefend. Met de invoering van deze sport op de scholen is de grote opvoedende kracht, de vorming van gezonde nuttige leden voor de maatschappij erkend.

Het moge in dit verband verwonderlijk, zo niet ergerlijk zijn, dat hier in Nederland thans nog in diverse gemeenten het gymnastiek-onderwijs een soort stiefkind op het schoolprogramma is, dat in zijn streven om de plaats te veroveren, die het waard is en zelfs moet innemen, belemmerd wordt door bouwverordeningen en (vaak jansalie-achtige) bureaucratie.

Gymnastieklokalen, waar vermolmdde wandrekken aan de muren hangen en de ringen, wegens verteerde touwen, niet gebruikt kunnen worden komen op de lijst van onderwijsinventaris veelvuldig voor. Dat vooral plattelandsgemeenten cindeloze papiergevechten moeten leveren om toestemming te verkrijgen een oud huis tot gymnastieklokaal om te bouwen, is geen zeldzaamheid.

Dit strookt niet met het grote werk, dat Ling voor de mensheid heeft verricht, hij de grondlegger voor de moderne gymnastiek.

A.B.

UIT DE HISTORIE VAN DE H.B.S.

Ons "Uilenest", eerbiedwaardig schoolblad van het Heldring-college, gaat thans zijn zesde jaargang in. Zesde jaargang van het schoolblad van onze h.b.s. Eigenlijk moeten we schrijven: van onze vijfjarige h.b.s. Immers onze school is gegroeid uit een driejarige school. Een driejarige h.b.s. met een krant! En die heeft vele jaargangen gekend!

Voor me ligt een exemplaar van dinsdag 29-12-1931 (2e jaargang). Theoretisch zouden we nu aan onze 34ste jaargang bezig kunnen zijn!

De redactie van "Ons Schoolblad", zoals de krant heette, ziet met vreugde op 1931 terug: een goed jaar voor de school, jeugdconcerten in Nijmegen en een boeren- en boerinnenverkleedpartij van de derde klas op de hooiwagen van Joke Teunissen.

Men kijkt met genoegen terug op de aangename warmte van de herfstwandeling naar Oosterbeek en de laatste muziekuitlevering in de gymnastiekzaal.

Over de uitvoering wordt verder nog gezegd, dat deze vooral het werk was van de dirigent, mijnheer Hentzepeter, vlug als kwikzilver: hij is overal tegelijk, en mijnheer van Wely, die alles organiseert. Bij de eerste tik van de dirigent is de zaal stil. Inderdaad, het is dezelfde stilte, die heerst in het concertgebouw, "als Mengelberg dirigeert". Aan het eind van de avond dankt dr. Lammerts van Bueren de dirigent, de heer Hentzepeter dankt de heer van Wely en de aanwezige h.b.s.-ers geraken in een goed hoorbare en zichtbare staat van extase.

Langs de donkere wegen van Zetten gaan de mensen weer naar huis - met lantaarns, die ze dragen!

En wat had men gespeeld? Dat was niet zo min. Het Schoolblad van 29-12-1931 vermeldt o.a. de "Krönungsmarsch aus dem Oper "Der Prophet" van Giacomo Meyerbeer;

Symphonie D dur, Niou van J. Hayden;

Ouverture zu Athalia van F. Mendelssohn-Bartholdy;

Mein Traum, op 151 van Emil Woldteufel.

In dezelfde krant staat ook het gironummer 13200 der Heldringgestichten, J. Lammerts van Bueren en O.G. Heldring doen een oproep om giften te storten: "het werk der Heldringgestichten wordt ernstig bedreigd, doordat velen hun contributie opzeggen....."

En de school blijkt in 1931 zijn bureu kwijtgeraakt te zijn: "Wij zijn onze bureu kwijt! De bewoners van de Arenhorst zijn verhuisd naar het nieuwe gebouw. En nu staat de oude Arenhorst naast onze school leeg. Een leeg huis in de winter doet unheimisch aan. Moortje, de zwarte poes, is alleen achtergebleven en loopt klaaglijk rond. Een ekster zit in de kale kastanjeboom en kijkt ongeloovig naar het verlaten kippenhok. De laatste bloempjes uit de tuin van zuster Annie zijn verschrompeld....."

Gezien het overeenkomstig jaargetij, lijkt het me juist, hier te eindigen. Of (volgens J.v.W. in 1931): "Het oude gaat voorbij, de herinnering blijft. Het nieuwe komt".

J.L

